

Via www.internetconsultatie.nl/tabaks- en rookwarenbesluit is van 21 augustus 2020 tot en met 18 september 2020 aan ieder de mogelijkheid geboden te reageren op het ontwerp van een wijziging van het Tabaks- en rookwarenbesluit en de bij behorende nota van toelichting. In dat conceptbesluit was zowel een grondslag voor neutrale verpakkingen voor sigaren en voor elektronische dampwaar opgenomen als een grondslag om eisen aan aanduidingen op verpakkingen van elektronische verhittingsapparaten te stellen. De vraag waarop kon worden gereageerd, luidde: Wat is uw mening over de conceptregelgeving?

Er zijn in totaal 538 reacties binnengekomen van organisaties en particulieren, waarvan 318 reacties openbaar zijn. De organisaties zijn onder te verdelen in organisaties die zich inzetten voor tabaksontmoediging en gezondheid, organisaties uit de tabaksindustrie, organisaties die belang hebben bij de verkoop van tabaksproducten en organisaties die actief zijn in de elektronische sigaretten of elektronische verhittingsapparaten branche. Bij de consultatie is aangegeven dat degenen die verbonden zijn aan de tabaksindustrie worden verzocht om alleen een reactie te geven over de technische uitwerking van het ontwerpbesluit. Dit houdt verband met artikel 5, derde lid, van het WHO-Kaderverdrag inzake tabaksontmoediging. Uit dit artikel volgt dat verdragspartijen maatregelen moeten nemen om het tabaksontmoedigingsbeleid te beschermen tegen de commerciële belangen van de tabaksindustrie. Bij de weging van de inhoudelijke argumenten is vervolgens rekening gehouden met dit artikel. Dat betekent dat reacties afkomstig van organisaties uit de tabaksindustrie en organisaties die belang hebben bij de verkoop van tabaksproducten niet worden meegenomen voor zover het beleidskeuzes betreft.

Na afloop van de internetconsultatie is het wijzigingsbesluit ten behoeve van de voortgang gesplitst in twee wijzigingsbesluiten. In het onderhavige wijzigingsbesluit zijn de reacties van de internetconsultatie op het wijzigingsbesluit met daarin de grondslag om eisen aan aanduidingen op verpakkingen van elektronische verhittingsapparaten te stellen, verwerkt. De reacties op het wijzigingsbesluit waarin een grondslag is opgenomen om eisen aan neutrale verpakkingen voor sigaren en voor elektronische dampwaar te kunnen stellen, worden in het andere wijzigingsbesluit verwerkt.

Positieve reacties

Verschillende organisaties die zich inzetten voor tabaksontmoediging en gezondheid zijn grote voorstander van een grondslag om eisen aan aanduidingen op verpakkingen van elektronische verhittingsapparaten te stellen. Er is volgens één van deze organisaties geen verschil in verdienmodel en marketingstrategie tussen tabak en damp- en verhittingsproducten. Allen resulteren in een nicotineverslaving, voor allen is de marketing gericht op jongeren. Daarom moeten al deze producten ook op dezelfde wijze behandeld worden. In het kader van het ontmoedigen van roken, dampen en een nicotineverslaving is dit conceptbesluit volgens deze organisaties een uitstekende maatregel.

Kritische reacties

Verschillende respondenten, onder andere organisaties die actief zijn in de elektronische sigarettenbranche, merken in zijn algemeenheid op dat producten die niet brandbaar zijn en die daarom mogelijk minder schadelijk zijn, niet op dezelfde manier mogen worden behandeld als sigaretten. Nieuwe producten, die zijn ontworpen om nicotine af te geven zonder rook van verbranding, zijn duidelijk verschillend en mogen niet op dezelfde manier worden gepresenteerd als sigaretten of andere tabakhoudende producten. Deze respondenten stellen dat de regering het verkeerde signaal afgeeft door ook minder schadelijke alternatieven van roken te ontmoedigen. Hierdoor zou volgens deze respondenten de verkoop van sigaretten kunnen toenemen. Op verpakkingen moet op feiten gebaseerde informatie staan die de consument in overweging kan nemen bij de beslissing het product aan te schaffen. In deze context zou het niet vermelden van aanduidingen op verpakkingen van elektronische verhittingsapparaten over het verminderde gezondheidsrisico ten opzichte van sigaretten in strijd zijn met de rechten van consument op nauwkeurige en niet-misleidende informatie. Naar het oordeel van de regering past het hierbij niet om te wijzen op de relatieve schadelijkheid ten opzichte van andere tabaksproducten. De regering

is van mening dat alle vormen van tabak schadelijk zijn en dat het in het belang van de volksgezondheid is om de consument te wijzen op de gezondheidsrisico's van tabak.

Organisaties uit de tabaksindustrie merken op dat in de nota van toelichting een passage ontbreekt waarin wordt gesteld dat exclusief gebruik van verwarmde tabaksproducten "minder schadelijk is voor de gebruiker" dan het gebruik van tabaksproducten waarbij verbranding optreedt. Evenmin bespreekt of verwijst het ontwerpbesluit naar het onderzoek van het RIVM of ander wetenschappelijk bewijs waarin wordt erkend dat de gezondheidsvoordelen als gevolg van het overstappen van sigaretten naar verwarmde tabaksproducten aanzienlijk kunnen zijn. De regering merkt hierover het volgende op.

Het klopt dat het RIVM in 2020 een nieuw onderzoek heeft gepubliceerd en berekend heeft dat het verhitte tabaksproduct tot een 10 à 25 keer lagere blootstelling aan kankerverwekkende stoffen zou leiden dan sigaretten.¹ Deze uitkomst moet volgens het RIVM echter met de nodige voorzichtigheid geïnterpreteerd worden, omdat niet alle in tabak aanwezige stoffen zijn onderzocht. Het verschil in het risico op longkanker zou dus in werkelijkheid kleiner kunnen zijn dan de berekening van het RIVM laat zien. Hoofdstuk 2 van de toelichting op dit wijzigingsbesluit is hierop aangepast. Ook wordt in dat hoofdstuk het eerder dit jaar gepubliceerde onderzoek aangehaald van de Hoge Gezondheidsraad van België² over de schadelijke gevolgen van het gebruik van verhitte tabaksproducten voor de gezondheid.

Verder wordt door organisaties uit de tabaksindustrie opgemerkt dat elektronische verhittingsapparaten zelf geen nicotine bevatten en niet verslavend zijn. Een aanduiding waarbij dat wel zou worden vermeld zou feitelijk onjuist zijn. De regering beaamt dat een aanduiding waaruit blijkt dat het elektronische verhittingsapparaat de stof nicotine bevat feitelijk onjuist zou zijn en merkt hier verder over op dat het ontwerpbesluit enkel de grondslag bevat om bij ministeriële regeling eisen te stellen aan aanduidingen op verpakkingen van elektronische verhittingsapparaten. De ministeriële regeling is in voorbereiding en wordt nog aangeboden ter internetconsultatie. De regering volstaat op dit moment daarom met de opmerking dat de nu al gedane suggestie over de nog op te stellen eisen te zijner tijd zullen worden meegenomen in de afweging hierover.

Algemeen

Tot slot zijn er reacties van met name particulieren, met suggesties binnen het terrein van tabaksontmoediging zoals het verminderen van verkooppunten, of het verhogen van de leeftijdsgrens voor tabaksproducten als alternatieve maatregel. Vaak ook lagen de suggesties op het gebied van alcohol, drugs, gezonde voeding, CO₂-uitstoot of voedselveiligheid omdat er in de ogen van deze respondenten meer gezondheidswinst behaald kan worden op die terreinen. Deze suggesties en adviezen hebben een veel breder bereik dan de vraag over het voorstel dat ter consultatie is voorgelegd. In deze concept-amvb is een grondslag opgenomen om eisen aan aanduidingen op verpakkingen voor elektronische dampwaar te stellen. Wanneer respondenten onderwerpen aan de orde stellen buiten het toepassingsbereik van dit conceptbesluit, wordt daar in deze internetconsultatie niet op ingegaan.

Verder wordt verwezen naar het verslag van de internetconsultatie dat openbaar is en raadpleegbaar is via www.internetconsultatie.nl. Dit verslag op hoofdlijnen bevat een samenvatting van alle reacties op de beide wijzigingsbesluiten, zoals geconsulteerd.

¹ RIVM (2020), 'RIVM ontwikkelt methode om inzicht te krijgen in het risico op kanker door het gebruik van nieuwsoortige tabaksproducten', 12 mei 2020 (www.rivm.nl).

² 'Nieuwe tabaksproducten: heated tobacco products', Hoge Gezondheidsraad België, 20 april 2020. Zie ook: www.hgr-css.be.